

Законопроект № 10219

Суперечності – в проектах, наслідки – в законах

20

Валентин КОРАБЛЬОВ

Перерозподіл повноважень між урядом і главою держави призвів до появи досить цікавих нормативно-правових новел у Верховній Раді. Про це свідчить ухвалений в першому читанні законопроект № 10219: у ньому передбачені зміни законодавчих актів, які регулюють діяльність Міністерства внутрішніх справ України.

✓ За чинним законодавством дозвіл на здійснення пасажирських перевезень, установлення рекламоносців чи проведення робіт на дорогах і вулицях надає Державна автомобільна інспекція МВС України. В разі порушення цих правил можуть накласти штраф (у розмірі від одного до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян).

А тепер погляньмо на нову редакцію статті 140 Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП): зазначені штрафи передбачені в разі «порушення визначеного законодавством порядку погодження з Міністерством внутрішніх справ України». Звернімо увагу на редагування ще п'яти статей КУпАП (18828, 222, 2651, 2652 та 2653): вираз «Державна автомобільна інспекція» замінено на «відповідний підрозділ Міністерства внутрішніх справ України, що забезпечує безпеку дорожнього руху». Тобто визначати міру адмінпокарань (штрафувати чи вилучати посвідчення водія) будуть уже не працівники ДАІ МВС, а «відповідні» підрозділи МВС. Про які саме підрозділи йдеться? Відповіді на це запитання законопроект № 1085 не дає.

✓ Суттєві правки «світять» і Закону України «Про міліцію». Згідно з новою редакцією статті 2, серед зазначених основних завдань міліції (охорона громадського порядку, виявлення й розкриття злочинів тощо) постає ще одне – «виконання адміністративних стягнень».

✓ Досить серйозні зміни передбачено й в запропонованому варіанті статті 7 закону: загальну структуру та чисельність МВС затверджуватиме Верховна Рада (а не Кабінет Міністрів). Заступника Міністра внутрішніх справ в Автономній Республіці Крим не буде. Функції керування покладаються на начальників головних управлінь МВС (які призначаються і звільняються Міністром внутрішніх справ без погодження з органами місцевого самоврядування).

Нова редакція статті 10 закону значно розширює основні обов'язки міліції: до них додаються провадження досудового слідства й дізнання у кримінальних справах, розшук осіб (за законодавством України та міжнародними договорами), охорона власності та фізичних осіб (на договірних засадах), конвоювання й утримання затриманих під вартою, проведення судових експертиз, надання допомоги не лише державним органам, а й громадським організаціям (в разі протидії чи погроз).

✓ Наступна (одинадцята) стаття проекту передбачає розширення і прав міліції: затримувати й тимчасово утримувати у спецприміщеннях дітей (які залишилися без опіки та піклування), дітей віком від 11 років у разі вчинення суспільно небезпечних діянь (до передачі їх під нагляд батьків або до суду для вирішення питання про приймальники-розподільники), вести оперативнopoшукoві, криміналістичні та адміністративні обліки, опрацьовувати персональні дані, забезпечувати режим доступу до інформації, надавати інформаційні та адміністративні послуги в установленому порядку.

✓ Згідно з правками до статті 18 закону працівники міліції «не можуть бути членами політичних партій». Для порівняння: у чинній редакції зазначеної статті сказано, що вони «не можуть бути членами політичних партій, рухів та інших громадських об'єднань, що мають політичну мету». Тобто нова законодавча зміна створює підґрунтя для політизації органів внутрішніх справ (а це, у свою чергу, може призвести до негативних наслідків).

Усі – на оптимізацію

У пояснювальній записці йдеться про те, що проект № 10219 «розроблено у зв'язку із необхідністю приведення законодавства у відповідність до Конституції України (в частині перерозподілу повноважень між урядом і главою держави), у зв'язку з проведенням адміністративної реформи та прийняттям Указу Президента України від 9 грудня 2010 р. № 1085 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади».

Запропоновані зміни об'єднані в раніше поданих п'яти законопроектах (№ 10218, № 10220, № 10221, № 10222 і № 10223), спрямованих на врегулювання одних і тих самих правовідносин у сфері перерозподілу повноважень центральних органів виконавчої влади. Усім цим актам притаманні й аналогічні вади, на які вказує головне науково-експертне управління (ГНЕУ) Верховної Ради: «Одним з цих недоліків є те, що у зазначених проектах містяться положення щодо внесення окремих змін до одних і тих самих законодавчих актів (наприклад, у всіх цих проектах пропонуються зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП)). Одночасне внесення кількох окремих законами змін до одного й того ж законодавчого акту може призвести до виникнення значних колізій між його нормами...».

21

Ще одне питання постає під час аналізу нової редакції статті 140 КУпАП. Як розуміти такий підхід: дозвіл для робіт на дорогах і вулицях надає не ДАІ, а... Міністерство внутрішніх справ України? До кого саме потрібно звертатися за таким дозволом? До глави МВС, його заступників чи територіальних підрозділів органів МВС? В цьому разі нехтують загальновідомі закономірності здійснення державного управління (через розгалужену систему виконавчої вертикалі).

Статті-«суперники»

У зазначеному проєкті передбачено вилучення із законів приписів, у котрих трапляється власна назва органу виконавчої влади. Натомість згадується центральний орган виконавчої влади (ЦОВВ), «який реалізує (формує) політику» в конкретній галузі.

Та де логіка, якщо згідно з проєктом вилучаються власні назви ЦОВВ, але вони залишаються у відповідних законах? А крім того, в деяких новелах назви більшості міністерств та відомств замінюються на «безособове» формулювання (а деякі залишаються без змін).

Хотілося б звернути увагу на ще одну деталь, пов'язану з новою редакцією статті 222 КУпАП. Йдеться про те, що накладати стягнення за адмінпорушення мають право командири (їхні заступники) «відповідних підрозділів Міністерства внутрішніх справ України, що забезпечують безпеку дорожнього руху...». У зазначеній статті також є санкції, передбачені статтями 44 і 173 КУпАП: виправні роботи та адміністративний арешт. А тепер увага! Навіщо народні обранці «приписують» посадовим особам органів внутрішніх справ право на ті покарання, які насправді є виключною компетенцією суду? Цитуємо статтю 31 КУпАП: «Виправні роботи призначаються районним, районним у місті, міським чи міськрайонним судом (суддею)». Про те саме йдеться у статті 32 КУпАП: «Адміністративний арешт призначається районним, районним у місті, міським чи міськрайонним судом (суддею)».

Очевидно, в цьому разі необхідно зробити одне з двох: або корегувати статті 31 і 32 (про надання таких прав міліціонерам), або взагалі вилучити статті 44 і 173 із переліку санкцій (передбачених у статті 222). Ось такі суперечності.

Закон

Верховна Рада звільнила державні підприємства від необхідності проводити тендерні закупівлі

На початку липня парламент дозволив державним підприємствам не проводити тендерні процедури у разі, якщо закупівля товарів, робіт і послуг здійснюватиметься за власні, а не бюджетні кошти. Урядовий законопроект під назвою Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань державних закупівель» ухвалили в цілому парламентською більшістю.

Чергові поправки до Закону «Про здійснення державних закупівель» наступного дня після їхнього оприлюднення дозволять не проводити торги державним, казенним, унітарним, комунальним підприємствам, а також господарським товариствам з державною часткою понад 50 відсотків, якщо закупівля товарів, робіт і послуг здійснюватиметься за їхні власні кошти. Відповідно до положень ухваленого документа тендерні торги залишаться обов'язковими тільки для державних компаній, які витрачають на закупівлю державні гроші, тобто кошти державного та місцевих бюджетів, соціальних фондів, Державного резерву, Аграрного фонду або залучені державою під державні гарантії.

Нагадаємо, що згідно з нинішніми нормами процедура державних закупівель обов'язкова для всіх державних підприємств у разі отримання податкових пільг, звільнення від сплати боргів до бюджету чи отримання прямої або опосередкованої державної допомоги, в тому числі через компенсацію ставок за кредитами.

Таке спрощення тендерного законодавства вже п'ять з початку року. У березні парламент вивів з-під дії «закупівельного» закону придбання товарів, робіт і послуг вузами та НДІ за рахунок власних надходжень. У квітні Верховна Рада дозволила НАК «Нафтогаз України» купувати газ без проведення тендерних торгів. У травні авіабудівні підприємства дістали таку само можливість купувати комплектувальні до літаків, вертольотів та авіадвигунів. На початку червня парламент звільнив від тендерних процедур закупівлі, що стосуються реалізації проєктів цільових екологічних (зелених) інвестицій та проєктів, спрямованих на виконання умов Кіотського протоколу.

Світлана ФІЛОНЕНКО.